

Vlaams
Parlement

vergadering **C249**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 27 mei 2015

INHOUD

- VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over biomassa en het verbranden van houtgrondstof
– 2283 (2014-2015) 3
- VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energiefraude
– 2159 (2014-2015)
- VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de fraude met groenestroomcertificaten
– 2161 (2014-2015) 5

**VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over biomassa en het verbranden van houtgrondstof
– 2283 (2014-2015)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

De heer Johan Danen (Groen): Minister, het thema van de biomassacentrales is hier al een paar keer de revue gepasseerd, en wellicht zal het in de toekomst ook nog wel enkele keren aan de orde zijn. Vandaag gaat mijn vraag specifiek over het verbranden van houtgrondstof en de regelgeving die daaraan ten grondslag ligt.

We zijn met deze commissie dit jaar twee keer te gast geweest bij een houtverwerkend bedrijf: AGGLO in Genk en Unilin te Wielsbeke, waarbij Fedustria (Federatie voor de Belgische textiel-, hout- en meubelindustrie) onze gastheer was. We hebben daar kennis kunnen maken met het bedrijf in kwestie, maar ook met de bekommernissen van Fedustria en van de houtverwerkende nijverheid, wier belangen zij verdedigen.

Aan de orde was onder andere het gebruik van houtgrondstof door biomassacentrales. Momenteel is er in ons land maar één grote werkende biomassa-centrale, Max Green, maar er staan er nog twee op stapel. Als biomassacentrales houtgrondstof wensen te verbranden, dienen Fedustria en Cobelpa (Vereniging van de Belgische fabrikanten van papierdeeg, papier en karton) advies te geven. Het idee daarachter is dat er geen groenestroomcertificaten worden toegekend als er sprake is van verbranding van houtgrondstof. Men spreekt volgens de regelgeving dus maar van houtgrondstof als er een eensluidend advies is vanwege Cobelpa en Fedustria, onder andere om te vermijden dat de te betrekken grondstof geen al te groot marktverstoring effect zou hebben voor beide sectorfederaties.

Er kunnen vragen gesteld worden bij dat eensluidend advies, aangezien marktverstoring ook kan optreden bij het verbranden van hout, of afgeleiden daarvan, dat door een van beide sectoren als grondstof gebruikt wordt. Het is immers zo dat vanwege de processen bepaalde grondstoffen wel gebruikt worden door de houtnijverheid, dan wel de papiernijverheid, maar niet altijd dezelfde grondstof. Of ze maken gebruik van andere processen.

Minister, vindt u het niet logischer om van houtgrondstof te spreken zodra die materialenstroom een grondstof vormt voor één sector, hetzij Cobelpa, hetzij Fedustria? Bent u van plan initiatieven te nemen om dit als dusdanig aan te passen in de van toepassing zijnde regelgeving?

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Het Energiebesluit voorziet in een procedure om te beoordelen of bepaalde houtstromen als industriële grondstof worden gebruikt. Indien een bepaalde houtstroom als industriële grondstof wordt gedefinieerd, dan kan men voor de energieproductie uit die specifieke houtstroom geen groenestroomcertificaten verkrijgen die aanvaardbaar zijn in het kader van de indiening voor de certificatenverplichting. Niet-aanvaardbare groenestroomcertificaten kunnen niet ingediend worden in het kader van de certificatenverplichting en hebben daardoor geen marktwaarde.

Er moeten in dat kader door het Vlaams Energieagentschap (VEA) per dossier drie adviezen opgevraagd worden: aan Cobelpa, aan Fedustria en aan de

Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). Bij een eensluidend advies is dat advies bindend, tenzij de ministers van Energie en Leefmilieu gezamenlijk hun evocatierecht uitoefenen.

Wanneer over het gebruik van een specifieke houtstroom door deze partijen geen eensluidende adviezen worden gegeven, beslist de Vlaamse Regering op voorstel van het Vlaams Energieagentschap. In de praktijk is het zo dat telkens als een van de sectoren in haar advies over een industriële grondstof spreekt, dat ook voldoende is om die specifieke houtstroom als industriële grondstof te beschouwen. Indien enkel Fedustria of enkel Cobelpa een houtstroom uit de adviesvraag als industriële grondstof gebruikt, is dat dus al voldoende. Er is dan wel sprake van een niet-eensluidend advies, waarbij een beslissing van de Vlaamse Regering zich opdringt.

Er wordt dus aan al die bekommernis tegemoetgekomen, mijnheer Danen, maar toch vond ik uw vraag heel terecht.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

De heer Johan Danen (Groen): Minister, bedankt voor uw antwoord. Het stelt mij voor een stuk gerust, maar niet helemaal, omdat de Vlaamse Regering zelfs bij een eensluidend advies altijd nog anders kan oordelen. Ik vraag me af welke garantie de sector in het geval van een niet-eensluidend advies heeft om ervoor te zorgen dat de grondstof die wordt gebruikt, geen te groot marktverstrend effect heeft.

Zelfs in het geval van een eensluidend advies kan de Vlaamse Regering haar evocatierecht uitoefenen. Ik vind dat een vreemde manier van werken, omdat je op die manier heel veel onzekerheid in de markt zet. Er wordt regelgeving opgemaakt om te bepalen onder welke voorwaarden we van houtgrondstof kunnen spreken, maar zelfs dan kan daar nog van worden afgeweken. Dus eigenlijk zegt u: we kunnen met die regelgeving nog alle kanten uit, zowel bij een niet-eensluidend als bij een eensluidend advies.

Minister Annemie Turtelboom: Neen, we kunnen absoluut niet alle kanten uit. En dat is maar goed ook. Als Cobelpa, Fedustria en OVAM een eensluidend advies uitbrengen, wordt dat gevolgd, tenzij we echt ons evocatierecht willen uitoefenen. Weet wel dat wij daar vrij strikt naar kijken. In het hele biomassadebat is het immers zo dat het maatschappelijke draagvlak groot is als het gaat om afval dat in eigen land gevonden wordt.

Als het hout of datgene wat wordt verbrand uit de Verenigde Staten komt, ligt de toetssteen natuurlijk veel hoger. Je moet dan ook de milieueffecten van het transport meerekenen. In Duitsland bijvoorbeeld kan men zich beperken tot biomassa die aanwezig is op het eigen grondgebied. Wij hebben dat niet omdat wij een relatief klein land zijn met relatief weinig afvalstoffen.

Als er een discussie is en de adviezen gaan niet in dezelfde richting, dan beslist de Vlaamse Regering. Maar ik bekijk dat vrij strikt omdat we het debat over de biomassa kennen. We kennen de voors en de tegens daarvan. Het is uiteraard veel properder energie dan nucleaire energie. Maar mijn prioriteit ligt bij zonne- en windenergie. Dat zijn de zuiverste vormen om van natuurelementen gebruik te maken bij het opwekken van energie. Afhankelijk van de plaats kan er voor biomassa op dat punt een groot verschil zijn. We zijn daar heel strikt in.

Tijdens de vorige regeerperiode hebben drie biomassacentrales een goedkeuring gekregen. U kent het debat over E.ON in Langerlo, dat te koop staat en in een afsluitende fase zit, als ik het goed hoor – uiteraard speelt de bedrijfsvoering zich buiten ons af. Voor de rest zijn er geen plannen voor een nieuwe biomassacentrale.

Dat is op dit moment ook niet mijn prioriteit. Maar de engagementen uit het verleden moeten natuurlijk wel worden gehonoreerd omdat je anders in een juridisch steekspel over contracten terechtkomt.

Wij kunnen niet doen wat we willen doen, en zelfs als we het zouden willen doen, gaan we het nog niet doen.

De heer Johan Danen (Groen): Ik ben blij dat u samen met mij bekommerd bent over deze materie. U weet natuurlijk ook dat de groenestroomcertificaten voor tien jaar gegarandeerd zijn. Ik weet dat we niet over particuliere bedrijven mogen spreken maar omdat er zo weinig zijn, doe ik het toch: in het geval van E.ON gaat het over 200 miljoen euro per jaar. Over tien jaar is dat 2 miljard euro. Het zou toch bijzonder cynisch zijn indien zij door het opstoken van houtgrondstof ook een andere sector in gevaar zouden brengen. Dat zou een heel slecht signaal zijn. Ik ben dus blij dat u met mij deze materie mee bewaakt. Ik zal in de toekomst hierover vragen blijven stellen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energiefraude – 2159 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de fraude met groenestroomcertificaten – 2161 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Energiefraude was een tijdje terug ook al in de belangstelling. Zoals we allemaal weten, moeten productie-installaties voor de elektriciteit, zoals zonnepanelen, windmolens of warmte-krachtkoppeling, voor indienstneming verplicht aangemeld worden bij de distributienetbeheerder. Dit is noodzakelijk voor de veiligheid en stabiliteit van het distributienet. Bij de aanmelding dient de lokale producent volgende documenten toe te voegen: een keuringsverslag, een gelijkvormigheidsattest van de omvormers of generatoren die vermeld staan in het keuringsverslag en een elektrisch eendraadschema van de installatie. Lokale producenten die een productie-installatie groter dan 10 kilovoltampère zouden willen plaatsen, moeten naast deze aanmelding ook nog een werkaanvraag indienen bij de distributienetbeheerder. Op basis van die aanvraag bekijkt de distributienetbeheerder dan of de productie-installatie op een veilige manier kan worden aangesloten op het distributienet.

Ondanks deze verplichting om lokale productie-installaties aan te melden, bleek begin mei, uit berichtgeving in de pers, dat in Limburg vijf mensen waren opgepakt naar aanleiding van fraude met zonnepanelen. De fraude bestond er onder andere in dat installaties werden ingeschreven op een vroegere datum dan dat ze effectief in dienst waren genomen, om op die manier aanspraak te kunnen maken op extra subsidies. Maar er was zelfs sprake van installaties die in werkelijkheid nooit geplaatst waren maar waarvoor toch subsidies, groenestroomcertificaten, werden voorzien.

Het feit dat deze fraude aan het licht was gekomen, heeft zelfs aanleiding gegeven tot een kleine discussie tussen de twee distributienetbeheerders actief in

Vlaanderen over het opsporen van eventuele fraude in hun werkingsgebied. Zonder een uitspraak te willen doen in deze discussie, is het positief om vast te stellen dat beide distributienetbeheerders actief op zoek gaan naar fraudegevallen en hier dus effectief werk van maken. Op basis van hun gegevens blijken ze elk in 2014 ongeveer 500.000 euro aan subsidies te hebben voorzien en uitbetaald die gebaseerd waren op frauduleuze aanvragen. Dit betekent dat beide distributienetbeheerders zich duidelijk bewust zijn van het feit dat ze bezig zijn met gemeenschapsgeld en dat de verkeerd uitbetaalde steun, die had kunnen oplopen tot vele miljoenen euro's, uiteindelijk uit de zakken van de energieconsument komt.

Ik ben niet de enige in dit halfrond die belangstelling heeft voor deze problematiek. Ook onze voorzitter, mevrouw Rombouts, heeft hierover al een aantal schriftelijke vragen gesteld. Het blijkt dat Eandis sinds juli 2014 zijn vaststellingen over niet-aangemelde productie-installaties structureel bijhoudt. Tot maart 2015 hebben ze 261 niet-aangemelde productie-installaties aangetroffen in hun werkingsgebied, zo blijkt uit het antwoord op haar schriftelijke vraag. Dit hoeft uiteraard niet allemaal om fraude te gaan. Het kan ook om andere redenen zo zijn. De vaststelling op zich is waardevol.

Gerekend met het aantal productie-installaties dat Eandis ter plaatse heeft gecontroleerd – 817 volgens hun berichtgeving en niet nader gespecificeerd dat het hier alleen over PV-installaties (fotovoltaïsch) zou gaan – zijn 32 procent van de gecontroleerde installaties niet aangemeld. Hierbij hebben we het dan nog niet over andere fraudegevallen die worden vastgesteld bij deze plaatselijke controles.

Uit het antwoord op de vraag bleek ook dat Infracx 37 niet-aangemelde installaties vond in 2014 en reeds 17 in 2015. Het gerecht spreekt echter van 1000 frauduleuze zonnepanelen in het Infracx-werkingsgebied. Zoals we allemaal weten, is dat gebied het kleinste van de twee spelers.

Fraude met lokale productie-installaties steekt dus effectief de kop op, en de controles erop blijken geen overbodige luxe. Daarom kan het zeker geen kwaad dat de minister werk maakt van een plan tegen energiefraude, zoals was afgesproken in het Vlaams regeerakkoord.

Uit het antwoord op de schriftelijke vraag van mevrouw Rombouts blijkt ook nog dat de sanctioneringsmogelijkheid waarover de distributienetbeheerders beschikken wanneer ze vaststellen dat er gefraudeerd wordt, meer bepaald de toegang tot het net weigeren, moeilijk uitvoerbaar is, en als gevolg van de vele contacten, brieven en ingebrekestellingen veel administratieve kosten met zich meebrengt. Hopelijk wordt ook dit aspect meegenomen in het actieplan dat de minister heeft aangekondigd.

Een ander probleem dat de distributienetbeheerders (DNB's) signaleren, is dat hun personeel geen officiële vaststellingen kan en mag doen. Wanneer zij bij een inspectiebezoek een geval van fraude opmerken, moeten ze een beroep doen op de politie om dat officieel vast te stellen en een proces-verbaal op te maken. Dit zorgt voor tijdverlies en soms ook voor verlies van bewijsmateriaal.

– De heer Bart Nevens treedt als voorzitter op.

Ze vragen om een voorbeeld te nemen aan de DNB's in Wallonië, waar het personeel wel de bevoegdheid heeft om officiële vaststellingen te doen. Deze aanpassing zou ook moeten worden opgenomen in het actieplan. De DNB's geven aan dat er naast fraude met lokale productie-installaties ook fraude plaatsvindt bij de aanvraag van REG-premies (rationeel energiegebruik). Dit gebeurt vooral door het vervalsen van aankoopfacturen voor bijvoorbeeld isolatie of een zonneboiler om zo aanspraak te kunnen maken op een hogere REG-premie.

Minister, blijft de fraude met lokale productie-eenheden beperkt tot PV-installaties of zijn er aanwijzingen dat er ook fraude wordt gepleegd met andere productie-eenheden?

Hebt u ondertussen al zicht op de krijtlijnen van het actieplan dat u hebt aangekondigd met betrekking tot energiefraude?

Beschikken de DNB's over voldoende expertise om de verschillende vormen van fraude, zowel met betrekking tot de REG-premies als met de lokale productie-installaties, op te sporen? Zult u de personeelsleden van de distributienet-beheerder, naar analogie met de Waalse distributienetbeheerders, ook de bevoegdheid geven om vaststellingen te doen en onmiddellijk een proces-verbaal op te maken?

Zult u sanctioneringsmogelijkheden in het geval van fraude met lokale productie-eenheden herbekijken en meer bruikbaar maken? Zoals gezegd, is het gewone afsluiten van het net niet zo evident en administratief bijzonder zwaar. Welke sancties plant u in het geval van fraude met premieaanvragen?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

De heer Andries Gryffroy (N-VA): Minister, in de periode dat er heel veel PV-installaties werden geplaatst, hoorde ik verhalen over frauduleuze praktijken, maar dan ging het er hoofdzakelijk over dat diegene die de installatie moest ontvangen of diegene die de installatie had gekocht, klachten had over het feit dat men speelde met data. Zo werd er bijvoorbeeld een bepaalde datum afgesproken waarna de groenstroomwaarde zou worden verminderd. Men was veel te laat met het plaatsen, maar betaalde aan de vorige prijzen. Over zulke zaken had ik al gehoord.

Maar wat ik in de kranten las, vind ik echt – écht – frauduleus. Het gaat daar namelijk om een samenspel van de leverancier, de keurder en de eigenaar. Het gaat dus niet enkel over de installateur, ook de keurder speelt hierin mee. Die keurders zouden toch een onafhankelijk orgaan moeten zijn. Als je er al niet meer op kunt vertrouwen dat elektrische keuringsbedrijven, zoals AIB-Vinçotte en andere – ik zeg hiermee niet dat het specifiek over hen gaat –, installaties correct keuren, dan zijn we ver van huis.

Wat loopt er dan fout? Distributienetbeheerders kunnen naar de rechtbank stappen om te proberen terug te vorderen wat ze te veel hebben betaald, ook al kan dat een tijdje duren. Het Vlaams Energieagentschap (VEA) kan controles uitvoeren en de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) kan in principe proberen wat te veel werd betaald aan groenstroomcertificaten terug te vorderen. Het teveel is dus dat men effectief rekening houdt met het verschil tussen de datum waarop effectief werd geplaatst en de fictieve datum. Als er een verschil zit in de waarde van de groenstroomcertificaten, kunnen ze dat terugvorderen van wat ze in de toekomst nog moeten krijgen.

Minister, u kunt natuurlijk zeggen dat dat moet worden geregeld via de rechtbank. In principe kunt u als schadevergoeding eisen dat mensen die dergelijke systemen opzetten, sowieso hun groenstroomcertificaten verliezen, ook in de toekomst, bijvoorbeeld de komende tien jaren. Dit kan gelden als een vorm van strafmaatregel. Als je rechtsprocedures wilt vermijden, kun je dat enkel doen door het op een of andere manier te verankeren in decreten. Het loopt de spuigaten uit. Iedereen betaalt daarin mee.

Ook moeten we inderdaad gaan naar een eenloketsysteem, terwijl er nu sprake is van een VREG die een deel probeert te recupereren, een VEA die controles gaat uitvoeren en distributienetbeheerders die naar de rechtbank stappen om te

proberen de centen te recupereren. Daar hebt u ondertussen al op geanticipeerd in uw krantenartikel in EnergieNieuwsBE van 11 mei.

Minister, hoe gaat u die fraudeurs administratief bestraffen? Ik ga daar inderdaad verder in: ik leg de verantwoordelijkheid bij diegenen die de installatie uiteindelijk krijgen. Zoals die fraude hier is beschreven, kan wie de installatie heeft gekocht, immers niet zeggen daar niet van op de hoogte te zijn. Hij zal er toch wel van op de hoogte zijn dat hij nog geen huis heeft en nog geen dak heeft, terwijl er toch al zonnepanelen zouden staan. Men kan dus heel streng optreden ter zake, bijvoorbeeld zelfs door al de toekomstige certificaten af te schaffen.

Zult u het eenloketsysteem gaan toepassen, en bij wie? Ik denk dat distributienetbeheerders ter zake een goede rol kunnen spelen, omdat ze ook nog altijd instaan voor de meteropname. Een bijkomend probleem dat we daarnaast ook zien, is dat nogal wat mensen, omdat ze geen zin hebben om die netvergoeding te betalen, dat gewoonweg niet gaan aangeven. Als ze dat niet aangeven, is dat niet bekend, en moeten ze dus ook de netvergoeding niet meer betalen, zo redeneren ze. Er zijn immers toch geen certificaten meer.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

De heer Johan Danen (Groen): Het is natuurlijk zo dat fraude moet worden aangepakt. Zoals de heer Gryffroy zegt, zijn het inderdaad precies keurders geweest die klaarblijkelijk fraude hebben gepleegd. Ik ga geen namen noemen. Zij zijn net aangesteld om fraude te bestrijden, dus dat net zij het zijn die frauderen, is natuurlijk dubbel laakbaar, vooral omdat het de andere netgebruikers zijn die moeten betalen voor wat die mensen ontduiken. Daar kunnen we absoluut niet mee akkoord gaan.

In het verlengde daarvan zou het kunnen dat mensen verkeerdelijk denken dat zonnepanelen op dit moment zonder frauderen geen toekomst meer hebben, of niet voldoende opbrengen. Niets is minder waar. Ik zou dus heel graag hebben dat er een strak fraudeplan komt. Dat lijkt me heel belangrijk. Daarna moeten we echter ook eens bekijken hoe we PV-panelen en investeringen daarin opnieuw in een positief daglicht kunnen stellen. Het is immers zo dat PV-installaties, zeker als je ze via een samenaankoop koopt, zelfs als men alle verplichtingen nakomt, heel erg rendabel zijn, veel meer dan een spaarboekje. Een aantal voorbeelden uit de pers hebben dat ook duidelijk gemaakt. Dat moeten we absoluut promoten. We moeten dus zeker en vast fraude aanpakken. Ik zou graag hebben dat er een strak plan komt, dat we daarmee aan de slag gaan en daarna proberen om die sector opnieuw in een positief daglicht te krijgen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

De heer Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, de problematiek is voldoende geschetst door de overige collega's. Ik zal dat dus niet meer herhalen. We stellen natuurlijk vast dat de wisselende regimes de afgelopen jaren enigszins een motivatie zijn geweest om te proberen nog snel panelen onder een oud regime te plaatsen, en op die manier hogere subsidies te krijgen. Met het nieuwe regime zal die motivatie er veel minder zijn, meen ik. Ik denk dat we nu eindelijk in een vrij stabiel kader zijn aanbeland. Het zal dus vooral zaak zijn om de fraudegevallen uit het verleden een juiste plaats te geven, en ook om te bekijken op welke manier er nog onontdekte fraude zou zijn, zodat alles aan het licht komt. Het spreekt vanzelf dat hier kordaat tegen moet worden opgetreden. Ik wil toch ook een kleine pluim geven aan de netwerkbeheerder, die vrij consciëntieus te werk is gegaan om deze fraude aan het licht te brengen.

Natuurlijk moeten we ons bij deze roep van verontwaardiging ervoor hoeden om retroactief allerlei strafmaatregelen in te schrijven. Ik weet niet of het juridische

pad dat is bewandeld, de voorkeur verdient, maar het lijkt me toch niet zo evident om vanuit het beleid nu ineens nieuwe straffen te installeren voor een misdrijf dat in principe al is gepleegd. Ik ben ook advocaat, dus mijn legalistische reflex steekt in dezen toch wel de kop op. Minister, ik ben wel zeer benieuwd te vernemen hoe u hiertegenover staat en welke maatregelen er zullen worden genomen om dit debacle zo snel mogelijk op te ruimen en – inderdaad, collega Danen – het nieuwe systeem van zonnepanelen volop te laten floreren.

De heer Bart Nevens (N-VA): Misschien nog een kleine aanvulling vanuit lokaal perspectief. Er zijn ook lokale overheden die hun subsidies koppelen aan de premies van de distributienetbeheerder, om zelf ontlast te zijn van het controleren en nakijken hiervan. Eigenlijk is dit dus soms dubbelop. Ik begrijp dat sommige lokale besturen niet de mensen hebben om dat nog eens te doen. Het is eigenlijk ook dubbel werk: mensen doen een aanvraag, krijgen dan een premie van de distributienetbeheerder, en dan reikt men zelf nog een teaser uit aan de eigen inwoners, om dit te promoten. Als er sprake is van fraude, dan is dat echter eigenlijk dubbelop. We moeten toch proberen dat sluitend te maken.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Voorzitter, geachte leden, zoals u weet, wil ik van de detectie en de preventie van energiefraude een belangrijk strijdpunt maken in mijn beleid. Het is uiteraard belangrijk dat iedereen zich aan de regels houdt. De strijd tegen energiefraude moet ook bijdragen aan het drukken van de nettarieven, en dus van de energiekosten voor bedrijven en gezinnen. Daarnaast moet worden voorkomen dat er onveilige situaties ontstaan door, bijvoorbeeld, het niet aanmelden bij de netbeheerder van de plaatsing van decentrale productie om de betaling van nettarieven te vermijden. Samen met de netbeheerders, de VREG en de Vlaamse energieadministratie ben ik bezig met het opstellen van een actieplan tegen energiefraude.

Het is niet zo dat er de afgelopen jaren niets is gebeurd met betrekking tot de preventie en bestraffing van energiefraude. Netbeheerders controleren ter plaatse bij vermoedens van fraude met meterstanden van kleine PV-installaties. De VREG legt regelmatig boetes op bij onregelmatigheden bij de aanvraag tot toekenning van groenestroomcertificaten. Er zijn afspraken gemaakt met de politiediensten over het opsporen en vaststellen van elektriciteitsaftap bij cannabisplantages, er zijn klachten ingediend bij de politie en diverse onderzoeken lopen.

De overdracht van de behandeling van de dossiers van de zonnepanelen van de VREG naar de distributienetbeheerders eind 2015, zorgt ervoor dat een distributienetbeheerder nog meer instrumenten in handen zal krijgen om fraude met zonnepanelen te vermijden en te detecteren.

Het is daarom een ideaal moment om de huidige controlemaatregelen op te lijsten, om te beoordelen of ze al dan niet bijgestuurd moeten worden en om na te gaan of er geen nieuwe maatregelen genomen moeten worden. Ik denk inderdaad aan nieuwe regelgevende acties, bijvoorbeeld rond de mogelijkheden om administratieve boetes op te leggen of voor netbeheerders om controles uit te voeren en vast te stellen. Het kan echter ook gaan om maatregelen inzake de uitwisseling van data en andere IT-maatregelen, het afsluiten van protocollen en gedragscodes, sensibilisering en extra informatieverlening, acties rond metering enzovoort. Deze nieuwe acties zullen dan het actieplan uitmaken dat ik dit najaar wil lanceren.

De volgende problematieken wil en zal ik daarbij meenemen. Ten eerste is er de problematiek van de diefstal van energie, de aftakking, en de manipulatie van de meter, namelijk het verbreken van de verzegeling, het terugdraaien van de meter en zo meer.

Ten tweede is er de niet-aanmelding aan de netbeheerder van de aansluiting van installaties op zijn net, zoals productie-installaties en parallelwerking noodgroepen, met veiligheidsrisico's tot gevolg. Stel dat er een brand is in een woning met niet-aangegeven zonnepanelen. Die zijn dan niet geregistreerd bij de brandweer en kunnen tot een gevaarlijke situatie leiden, niet alleen voor de bewoners, maar ook voor de burens.

Ten derde is er fraude in het kader van de groenestroom- en warmte-kracht-certificaten en garanties van oorsprong, bijvoorbeeld fraude met AREI-keuringsverslagen (Algemeen Reglement op de Elektrische Installaties) teneinde hogere of langer steun te bekomen, het vermijden van btw-fraude bij de verhandeling van certificaten en garanties van oorsprong, melding van foutieve productiewaarden teneinde meer certificaten te krijgen.

Ten vierde is er de fraude met REG-premies.

Ten vijfde is er de fraude op het niveau van het leveringscontract, bijvoorbeeld door bewust foutieve gegevens te laten opnemen in het leveringscontract teneinde aan de betaling daarvan te ontsnappen.

Infrax en Eandis zijn momenteel volop bezig met een beoordeling van hun interne beheersmaatregelen inzake energiefraude en plannen mij een gemeenschappelijk voorstel met nieuwe mogelijke beheersmaatregelen over te maken tegen begin juli. Ik zal dat nadien uiteraard meenemen in het actieplan.

Vanuit de Vlaamse Regering werd de strijd tegen de energiefraude bovendien ook als een prioriteit naar voren geschoven in het kader van het strafrechtelijk vervolgingsbeleid en veiligheidsbeleid. Zoals u weet, hebben de gewesten daar nu ook meer over te zeggen sinds de zesde staatshervorming.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor het aanbod. De opsomming die u geeft, duidt op de volledigheid van de acties die u wenst te ondernemen om de energiefraude zo goed en efficiënt mogelijk aan te pakken. Dat is heel terecht. Er zijn niet alleen veiligheidsrisico's verbonden aan niet-aangemelde installaties. Het is ook voor ons van belang om de beleidsdoelstelling van een bepaald percentage groene stroom in onze productie te realiseren. Het is daarbij belangrijk om te weten wie hoeveel groene stroom produceert. Als men massaal installaties niet aanmeldt, kunnen we uiteraard geen zicht meer hebben op de totale productie en op het al dan niet realiseren van onze beleidsdoelstelling.

U geeft aan dat de DNB's tegen begin juli een actieplan moeten overmaken.

Minister Annemie Turtelboom: Tegen de zomer.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): De timing van het actieplan dat u voor ogen hebt, is dan september?

Minister Annemie Turtelboom: Hun timing is juni, die van ons is begin oktober.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Is het de bedoeling dat er ook aangepaste regelgeving op volgt? Hebt u zicht op welke zaken eventueel moeten worden aangepast om personeelsleden van de DNB's een uitgebreidere bevoegdheid te geven voor controle en vaststelling van overtredingen?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

De heer Andries Gryffroy (N-VA): Ik wil even inpikken op de opmerking van de heer Schiltz. Hij spreekt als legalist. Ik ben geen jurist. We moeten wel opletten, de fraude zal niet gebeuren met de installaties die vandaag worden gebouwd, want er zijn nu geen certificaten meer. Het gaat wel degelijk over een periode ongeveer drie of vier jaar geleden. Men is nog steeds aan het zoeken en er worden nog bijkomende zaken en elementen gevonden. Ik vind het nogal cru dat wij tegenover die groep mensen niet retroactief durven optreden. Die 500.000 euro die ze vinden, gaat wel vijftien jaar terug.

Stel dat iemand recht had op 300, maar het zo heeft aangegeven dat hij 400 kreeg. Als we dan enkel het verschil van 100 terugvorderen voor een periode van 12 maanden, dan is dat niet fair. De fraudeur denkt dan: ik heb geprobeerd, het is niet gelukt, maar ik heb nog altijd mijn 300. Ik noem dat geen straf. Maar het gaat wel degelijk over pure fraude!

Ik lees nog eens wat hier staat. Het gaat om omvormertypes die zouden zijn geïnstalleerd en in gebruik zouden zijn genomen op een ogenblik dat ze nog niet bestonden! Dat is geen vergissing van datum, dat is echt pure fraude. En daar zitten verschillende erkende keuringsorganismen tussen en ook de begunstigde, de klant die mee heeft getekend, en de installateur! Ik vind dat we dit wel mogen bestraffen, ook al is het retroactief. Misschien is het juridisch aanvechtbaar, maar ik ben van mening dat wij het duidelijke standpunt moeten innemen dat degenen die gesjoemeld hebben in die periode, gestraft moeten worden. Het gaat trouwens over veel geld.

We moeten opletten met het argument veiligheid. De brandweerkorpsen zijn nooit happy dat er zonnepanelen op een dak liggen, omdat ze ze niet kunnen uitschakelen. Als er een brand is in een deel van de woning, produceren die zonnepanelen ondertussen nog stroom, ook al staat de schakelaar af. Dat is een probleem, de brandweer krijgt dat niet onder controle. Het is ook technisch momenteel nog niet echt onder controle.

Ik sluit me aan bij wat de heer Danen zegt: dergelijke zaken leiden tot een negatieve perceptie. In een gedachtewisseling, toen we het hadden over zonnepanelen op kerkdaken, heb ik ook gezegd dat we een systeem moeten vinden om de zonnepanelen opnieuw in een positief daglicht te plaatsen. Toen merkte de heer Bothuyne op, net als u, minister, dat ik moest spreken met mijn eigen minister-president.

Wel, ik heb daarop intussen een goed antwoord gekregen. De diensten stellen als algemeen standpunt dat zonnepanelen alleen kunnen worden toegestaan binnen beschermde stads- en dorpszichten als ze niet zichtbaar zijn vanuit het openbaar domein en in zoverre dat de plaatsing van de zonnepanelen daarenboven het stads- of dorpszicht op geen enkele manier ontsiert. Ik ken heel veel kerken met daken waarop je panelen kunt leggen, zonder dat die zichtbaar zijn van beneden. Ik heb daaromtrent een hele argumentatie gekregen.

De voorzitter: Mijnheer Gryffroy, ik stel voor dat we ons focussen op de vraag en dat we het debat over de daken van de kerken een andere keer voeren. Ik begrijp dat het gevoelig ligt.

De heer Andries Gryffroy (N-VA): Helemaal niet, ik antwoord op de reactie van de heer Danen dat we het opnieuw in een positief daglicht moeten stellen. Ik ga daarmee akkoord.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): We hebben het over fraude, niet-aanmelding, veiligheid en dergelijke. Dat zijn heel belangrijke elementen. Een

essentieel onderdeel in de regelgeving voor groenestroomcertificaten en zonnepanelen is dat daken waarop de panelen worden geïnstalleerd, geïsoleerd dienen te zijn. We weten allemaal dat, zeker voor die regel in de regelgeving werd ingeschreven, daar wel eens tegen werd gezondigd. Misschien is op dat punt actie nodig, niet bestraffend, eerder sensibiliserend.

Ik kan de suggestie doen om met een warmtekaart de panelen in kaart te brengen waaronder nog geen dakisolatie ligt, om er zo voor te zorgen dat de eigenaars zich in regel stellen en recht blijven hebben op groenestroomcertificaten. Want in principe hebben ze daarop geen recht indien de panelen zijn geïnstalleerd op een niet-geïsoleerd dak. Ik hoor graag uw reactie daarop, minister.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

De heer Johan Danen (Groen): Alles wat we daarover moeten zeggen op dit moment, is gezegd. Mijn bekommernis is om de sector en de mensen die privé panelen willen plaatsen, zeker niet te ontmoedigen en een positief signaal te geven. Dat zal voor na de zomer zijn.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

De heer Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mijnheer Gryffroy, het is zeker niet mijn bedoeling om de zaak onder de mat te vegen of om laks op te treden. Het punt is alleen: fraude is een bepaling in het strafwetboek en daartegen kan justitie grondig optreden. Als men uit fraude een voordeel heeft gehaald, kan dat verbeurd worden verklaard. Dat geldt in principe ook voor de subsidie. Minister, daarover kunt u wel overleg hebben.

Het is goed nieuws dat u de netbeheerders meer middelen wilt geven om de fraude uit te spitten, om een screening te doen van alle installaties die in de betrokken periode zijn geïnstalleerd. Dan kunnen we vrij spoedig een volledig dossier hebben, dat we ook kunnen afhandelen. Het beleid is ingezet, de panelen zijn momenteel rendabel. Alle leuke ideeën, zoals dat van u, mijnheer Gryffroy, kunnen we enkel aangrijpen om de groei van de economisch rendabele zonnepanelen te stimuleren.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: De timing heb ik gegeven. Dat zal waarschijnlijk decretaal werk vragen. Ooit had men bijvoorbeeld politiebevoegdheid om bepaalde fraudes op te sporen. Dat is op dit moment niet meer zo. We moeten een analyse maken of dat nodig is. Als je op een bepaald moment naar administratieve boetes wilt gaan, moet je een controle kunnen doen. Als de zonnepanelen op de achterkant van een dak liggen, zie je dat niet altijd van de straat en zie je ook niet hoeveel er liggen.

Ik wil een prioriteit maken van de energiefraude omdat het je draagvlak ondermijnt. Je kunt geen draagvlak creëren voor alternatieve energie als er zonnepanelen worden geplaatst met groenestroomcertificaten, terwijl ze eigenlijk op een ander moment zijn geplaatst. Dat contamineert het verhaal. U weet dat ik wil gaan voor hernieuwbare energie, maar dan moet je ervoor zorgen dat wie het systeem misbruikt, eruit wordt gehaald.

Bovendien is er het argument van veiligheid. In de periode dat ik minister van Binnenlandse Zaken was, heb ik benadrukt dat voor brandweerdiensten al die nieuwe technologieën echt heel grote uitdagingen zijn, zowel bij woningbranden als bij ongevallen met hybride en elektrische wagens in het verkeer. Het is belangrijk dat zij alle informatie hebben. Ook de niet-geïsoleerde daken worden

meegenomen. We moeten wel kunnen controleren hoe dik de isolatie is, als alles is bepleisterd. Dat is niet zo gemakkelijk.

Eandis en Infrac doen op dit moment al heel veel. Het verhaal dat in de media is gekomen, staat eigenlijk los van dit actieplan. Dat is een teken dat ze dit zelf hebben opgespoord, dat ze er al mee naar de politie zijn gegaan en dat het al bij Justitie zit. In die zin wil ik benadrukken dat zij daar op dit moment al een prioriteit van maken.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, u hebt niet gereageerd op mijn laatste toevoeging in verband met de panelen op niet-geïsoleerde daken.

Minister Annemie Turtelboom: Ik heb gezegd dat daar rekening mee wordt gehouden en dat dit ook moet worden gecontroleerd omdat dit een van de essentiële zaken is. De eerste fase gaat over energie-efficiëntie en woningen met een zo laag mogelijk energiegehalte. Voor het overige streven we naar hernieuwbare energie.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

De heer Andries Gryffroy (N-VA): Minister, het is inderdaad zo dat Eandis en Infrac hun werk nu doen met de mogelijkheden die ze momenteel hebben, maar moeten we hun niet meer mogelijkheden geven? Ik pleit eerder voor een administratieve handhaving waardoor er geen rechtsprocedures moeten worden doorlopen. Daardoor duurt het vaak nog vele jaren voor het probleem wordt opgelost. In dat geval wordt het ook vaak een procedureslag terwijl die fraude eigenlijk zo duidelijk is. Met eventueel bijkomende wijzigingen moet het gaan over een administratieve handhaving zodat alles op een snelle manier door één loket kan worden afgehandeld.

– *Mevrouw Tinne Rombouts treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.